LIST OYCA SWIĘTEGO KLEMENSA XIII.
Do Krola Jego Mości Hiszpańskiego.
Roku 1767. Dnia 16. Maja.

Naymilszy w Chrystusie Synu.
Zdrowia y Błogosławieństwa Apostolskiego.

Z Pomiędzy owych straszliwych wielce nawałności, ktore na nas przez opłakane Papieztwa Naszego lat dziewięć powstały. Oycowskie nasze serce to naybardziey strwożyło, o czym mię list W: Krolewskiey MCi upewnił: przez ktory mi się oświadczasz iż umyśliłeś Zakonnikow Towarzystwa JEZUSOWEGO z obszernych swoich Państw y Krolestw wygnać Y tyż to Synu moy?y więc że Krol Katolicki, Karol III. nam ták wielce miły, Ten ma bydź Krol, ktory Kielicha utrapienia nászego ma dopełnić? Ktory nászę opłakaną starość ma we łzach y żalu zatopić, y do grobu wepchnąć? Y więc że Naycnotliwszy y Napobożnieyszy Hiszpánii Krol, Karol III. tákim Krolem bydź ma, ktory ręką swoią, ręką naypotężnieyszą, ktorą Bog ná Obronę y pomnożenie chwały swoiey, uszczęśliwienia Kościoła, Zbawienia Dusz wzmocnił, tąż samą mowię ręką wspierać będzie nieprzyiaćioł Boskich y Kościelnych, áżeby z gruntu zagubili Zakon, tak pożyteczny, y tak miły Kościołowi temuż, Zakon ktory y początek, y ozdobę swoię winien Rycerzom owym Świątobliwości sławą wielce zaleconym, ktorych sobie Bog z Hiszpańskiego narodu wybrał, ażeby chwałę Jego po całym roznieśli y rozmnożyli Swiecie? czyliż kiedy pozwoli ná to, áżeby Krolstwa y Lud Jego tyle Duchownych pomoc, ktore im Ci Zakonnicy od dwoch set Lat tak pomyślnie Swiadczyli, bądź w tym co do ich ćwiczenia, bądź co do ich sławy, y ozdoby należy, w Kazaniach, w Missyach, Katechizmach, w Cwiczeniu Młodzieży, ták w naukach, iak w cnocie, ná zawsze postradać mieli?

Przebog MCi Krolu! ná sam widok tak wielkiey Klęski omdlewać mi przychodzi, ále nástępuiąca Uwaga daleko bardziey serce moie przenika.

Naymędrszy y Nayłaskawszy Krol Karol III. tak bogoboyny y spráwiedliwy, miałby to za rzecz pewną żeby się podał w niebespieczeństwo potępienia wiecznego, gdyby bez roztrząśnienia Sprawy y bez powodu tych wszystkich praw, ktore dla bespieczeństwa każdego Obywatela postanowione są, choćby też naymnieyszą krzywdę miał ponieść,' ktory choćby naypodleyszy z poddanych Jego. A oto kiedy idzie o cáłe Zgromádzenie Ludzi Duchownych, ná Usługę Bogu y Rzeczy Pospolitey oddánych, y poświęconych, Tenże sam Monarcha mniema, że nic nie przewinił, kiedy ich bez inkwizycyi, bez sądu, nie pozwoliwszy im nic ná swoię obronę mowić, bez wszelkiego braku wypędza ogołacá ze sławy, Oyczyzny ich y Dobr tak spráwiedliwie nábytych, y trzymanych pozbawia.

Przebog MCi Krolu otak z to postępek! ktory ie eli nie będźie mogł bydź wymowionym przed Bogiem Naywyższym wszystkiego Stworzenia Pánem, y Sędzią: Coż ci pomoże, że ci to Konsyliarze chwalą, że się z tego ci, ktorzy się do tego przyłożyli.

)a(żyli.

żyli cieſzą że wierni twoi poddáni milczą, że ſię ci w cierpliwey zachowuią ſkromnoſći, ná ktorych tak ſtraſzliwa powſtała burza? My ſię ſzczerze przed Waſzą Krolewſką MCią oświadczamy, że lubo nas ten ſam treſunek niewypowiedzianie martwi, iednakowoż w nas daleko więkſzą ſpráwuie boiaźń Waſzey Krolewſkiey MCi to, o ktoreśmy tak dalece troſkliwi, beſpieczeńſtwo y Zbawienie Duſzy.

Mowiſz Waſza Krolewſka Mość że dla utrzymania pokoiu, y dla zachowania ſpokoyności do tego przyniewolonym ieſteś. Przez co pewnieś dał znać, że Ktory Jezuita między Ludem iákie rozruchy wzniećił, y żarzył. Ale daymy to, cożkolwiek bądź MCi Krolu: za coż dawſzy pokoy niewinnym; winowaycow ſamych nie było ſkarać?

Oświadczámy ſię przed Bogiem y Ludźmi: że Zakon, że Inſtitutum, że Duch Zgromadzenia Jezuſowego, nie tylko żadney nie podlega naganie, ále też pobożne, pożyteczne, Swięte ieſt, nie tylko co do zamierzonego od ſiebie końca, ále też co do Reguły praw, lubo wſzelkich na to zażyli ſpoſobow, ktorzy przećiwne zdanie chćieli za prawdziwe udać nieprzyiaćiele tego Jnſtitutum, u Ludzi przeć wnemi zdaniami nieuprzedzonych, y od przywiązania wolnych, nic więcey nie wſkorali, tylko że dla kłamſtw, y zarzutow wzaiemnie ſię zbiiaiących, ktore oni przywodzili na podparćie tak nieſprawiedliwey ſpráwy, zaćiągnęli ná ſiebie wzgardę y nienawiść. Składa ſię to zgromadzenie z tákich Ludźi, iácy też ſą y inſi, mogących ſię potknąć y zgrzeſzyć, ale ſzczegulnych Oſob wyſtępkom, zgromadzenia tego Duch y Jnſtitutum nie ſprzyia ani ich broni.

Ale Co naywiękſza ieſt, czyliż Waſza Krolewſka Mość może bez wielkiego ſtrachu pomyślić, o ták wielu y tak ciężkich ſzkodach ktore z tąd naſtąpić muſzą? Nie wſpominamy z iák wielką by ſwoią ſzkodą, y z iak wielkim żalem tyle Operaryuſzow poſtradał kwitnący Hiſzpańſki Kośćioł: mimo puſzczamy owe pobożnośći, y pożytkow owoce, ktore mu ich przynoſiła praca, ále tyle Miſſyi w odległych Krolestwach między nie ochrzćanym Ludem potami Uczniow, y Naśladownikow Swiętego JGNACEGO y XAWEREGO nie bez krwie założone y ſpráwowáne, co za ſtan czeka, ſkoro ſwoich Paſterzow, y Duchownych pozbędą Oycow? Jeżeli choć iedna, dopieroż ieżeli więcey z owych Nędznych Duſz, ktore albo iuż w Owczarni Chryſtuſoweypomieſzczone ſą albo w krotce pomieſzczone bydź miały, przez to wygnanie zginą, o iakie przećiwko tym ktorzyby im do zbáwienia zagrodzili drogę, do ſądu Boſkiego podnieſą głoſy.

Ale już ſię ſtało (rzekną politycy) już padła Koſtka. iuż wyrok Krolewſki wyſzedł. Co by na to powiedzieli Ludzie, gdyby go odwołać álbo zatrzymać miano? Co ludźie Mośći Krolu? a czemu nie raczey co Niebo? ále na koniec coż Ludzie? mowić oto będą to, co od tylu wiekow o Naypotężnieyſzym wſchodu Monarſze Aſwerze bardzo czeſto mowią, ktory na prożby y łzy Eſtery Krolowy wyrok ktorym z prędkośći wſzyſtkich ſwego Państwa żydow ſkazał ná śmierć, odwoławſzy, ná wieczną ſobie ſprawiedliwego Pana y ſwoim namiętnośćiom panuiącego zaſłużył Jmie. O iak ći ſię piękna Nayiaśnieyſzy Krolu pozyſkania podobney chwały ſpoſobność trafia Nie ſtawiamy Ci przed oczy prożb Krolowey Małżonki Twoiey, przypominaiącey ci podobno z wyſokiego Nieba twoię ku temu Zakonowi przychylność.

ale

ale samey JEZUSA CHRYSTUSA Oblubienicy Kościoła Swiętego do Ciebie zanosiemy prożby; ktory bez łez na wiszącą nad tak dobrze ku sobie zasłużonym y tak miłym Zakonem zgubę nie może patrzyć.

Łączemy tu oraz nasze osobne prożby y S. Rzymskiego Kościoła, ktory iak się cieszy z doświadczoney Waszego Maiestatu, y sławnych iego Poprzednikow ku Stolicy S. Piotra przychylności Tak się też zaszczyca z tych, ktore W: Krolewskiey MCi y całey Hiszpańskiey Monarchii świadczył iasnych wielce swego przywiązania dowodow. Upraszamy Majestatu Waszego y zaklinamy przez słodkie JEZUSA Jmie, S. JGNACEGO y Synow Jego nayznamienitsze hasło, przez Jmie Błogosławioney Panny MARYI, Ktorey oni zawsze Niepokalanego Poczęcia bronili, przez naszę nędzną y opłakaną starość, żebyś się dał nakłonić, y wyrok swoy iuż wydany odwołać; albo przynaymniey w odwłokę puścić Day Wasza Krolewska Mość sprawiedliwości y prawdzie mieysce, na uspokoienie podeyrzenia, y uprzedzonych myśli, w tey sprawie ktora należy y do pospolitego Dobra, y do chwały Kościoła, y do pożytku Duszy y do własnego iego sumnienia, y zbawienia wiecznego. Zday to Wasza Krolewska Mość na Nauczycielow w Jzraelu Biskupow, y Zakonnikow, słuchaiąc ich rady y napomnienia. Mamy to za rzecz pewną, iż Wasza Krolewska Mość w krotce sam zeznasz iż kara ta, y zguba Całego Zakonu, ani sprawiedliwa iest, ani, ieżeli ktory z nich w czym przewinił, ich występkom rowna A ponieważ wiadoma nam iest dobrze osobliwa pobożność, y doświadczona Waszey Krolewskiey MCi sprawiedliwość, mamy wielką ufność że Wasza Krolewska Mość prożby nasze wysłuchasz, radom naszym Pasterskim, y Oycowskim powolnym będziesz, pragnieniu naszemu z rozumem oraz, y z sprawiedliwością się zgadzaiącemu zadosyć uczynić zechcesz, ktorą nadzieię nie płonnie wsparci Majestatowi Waszemu, y Krolewskiey Jego Familij, Błogosławieństwo Apostolskie daiemy.